

Plastic kan via plankton koers zetten naar mensenmond

PLASTIC Afvaldeeltjes in het zeewater kunnen terecht komen in de voedselketen, zegt expert Jan Andries van Franeker.

Frank Straver
REDACTIE DUURZAAMHEID

Er is een kans dat minuscule plastic deeltjes die in zee rondwarrelen, uiteindelijk in een mensenlijf belanden. Of zo'n boemerangeffect werkelijk optreedt, is onzeker maar aannemelijk, zegt Jan Andries van Franeker. De onderzoeker van Wageningen Marine Research reageert op de uitkomst van internationaal onderzoek dat gisteren bewijs leverde voor de aanwezigheid van miljarden plastic microdeeltjes, ook afkomstig van Europa en Amerika, in de Noordelijke IJszee.

Van Franeker was niet bij deze grote studie betrokken, maar weet er als doorgewinterde expert van 'plastic soup' alles van. "Hoe klein de aangetroffen deeltjes ook zijn, het is aannemelijk dat ze een schadelijk effect hebben", zegt hij. "Plastic kan zich verder verspreiden in de voedselketen."

Microscopisch kleine plasticdelen staan op de menukaart van plankton. Direct, of vastgekleefd aan algen en cellen als bijgerecht. Zo nemen ze de eerste stap richting mond en maag van de veroorzaker

van de mariene rommel: de mens. Want vissen eten plankton, en worden vervolgens verorberd door vogels en zoogdieren.

De schade die grotere stukjes plastic in zee aanrichten, is evident. Dieren raken erin verstrikt, weet Van Franeker, die al jaren studie maakt van plastic in de maag van zeedieren, stormvogels vooral. Ze stikken erin, of hun maag raakt verstopt met uithongering tot gevolg.

Bij microdeeltjes is niet zo con-

creet vast te stellen wat het binnen in een lijf doet, zegt Van Franeker. Het kan zijn dat vissen en vogels de harde vervuilende deeltjes weer uitpoepen, maar daar is de wetenschapper niet van overtuigd. "Van de grotere plastic deeltjes is bekend dat ze het darmkanaal vaak niet of slechts deels bereiken." De kans zou dus groot zijn dat het lichaam plastic snippers vasthoudt. "En gebruik je gezond verstand: plastic in een lichaam, van dier of mens, is ongezond." Vislarven kunnen mogelijk al overlijden door plasticdeeltjes. Dit pakt negatief uit voor de voortplanting van soorten.

Opruimen van de microvervuiling, die zich concentreert in de Noordelijke IJszee, is volgens het gisteren gepubliceerde internationale rapport een onmogelijke opgave. "Het is dus zaak om te voorkomen dat plastic in de natuur beland. Dit moeten we aanpakken bij de bron", stelt Van Franeker. Dan is de kans groot dat de mariene afvalberg binnen een paar jaar begint te slinken.

Hoe dan? Biologisch afbreekbare plastics bieden onvoldoende soelaas, volgens de Wageningse universiteit. Ze brengen dieren schade toe, nog voor ze natuurlijk oplossen. Dé oplossing bestaat niet, zegt Van Franeker. "In elk geval moeten bedrijven en consumenten minder plastic gaan gebruiken." Verder kunnen statiegeldsystemen helpen. Rioolwaterzuivering moet op orde zijn, zodat plastic deeltjes overal zo vroeg mogelijk onderschept worden.

'Gebruik je gezond verstand: plastic in een lichaam, van dier of mens, is ongezond'

Met dit schip wordt onderzoek gedaan naar de plastic soep in de oceaan.

